

Nr. 776/C/1084/III/5/2014
816/C/1086/III-5/2014

CONCLUZII

formulate de procuror
în cauzele nr. 8/1/2014/HP/P și nr. 10/1/2014/HP/P ale
Înaltei Curți de Casație și Justiție

având ca obiect rezolvarea de principiu a chestiunii de drept privind aplicarea art. 6 alin.1 din noul Cod penal, respectiv, dacă, în cazul infracțiunilor continuate, prin sintagma „maximul special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită” se înțelege strict maximul pedepsei prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită sau și sporul facultativ prevăzut de aceeași lege pentru sancționarea acestei forme a unității legale de infracțiune .

În temeiul art. 475 din Codul de procedură penală, prin încheierile din 13 martie 2014 și 17 martie 2014, pronunțate în dosarele nr. 550/111/2014, respectiv nr. 252/98/2014 (833/2014), Curtea de Apel Oradea și Curtea de Apel București, Secția I penală au sesizat Înalta Curte de Casație și Justiție, solicitând instanței supreme pronunțarea unei soluții prin care să se dea o rezolvare de principiu chestiunii de drept ce vizează, în esență, modul de aplicare a dispozițiilor art. 6 din noul Cod penal în cazul infracțiunilor continuate, respectiv dacă prin sintagma „maximul special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită” se înțelege strict maximul special prevăzut de lege pentru infracțiunea săvârșită, sau și sporul facultativ de 3 ani prevăzut de aceeași lege pentru sancționarea acestei forme a unității legale de infracțiune.

Din analiza celor două încheieri de sesizare rezultă că acestea aparțin unor instanțe (*curți de apel*) învestite cu soluționarea unei cauze în ultimă instanță (*contestație conform art. 23 alin. 3 din Legea nr. 255/2013*). Totodată, se constată că această chestiune de drept a cărei lămurire se solicită a fost invocată în cursul judecății (*ca motiv al contestației declarate atât de procuror, cât și de condamnat*), respectiv că de lămurirea acestei chestiuni de drept depinde soluționarea pe fond a cauzei în care a fost invocată (***soluția căii de atac depinde de lămurirea ce se va da chestiunii de drept***).

Pe de altă parte, în chestiunea de drept supusă lămuririi nu au fost pronunțate anterior de către Înalta Curte de Casație și Justiție hotărâri prealabile sau în recurs în interesul legii, după cum aceasta nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

În consecință, se constată îndeplinirea condițiilor formale, de admisibilitate a sesizării.

1. Considerații generale cu privire la aplicarea legii penale mai favorabile după rămânerea definitivă a hotărârii.

Potrivit art. 6 alin. (1) – (3), când după rămânerea definitivă a unei hotărâri de condamnare și până la executarea pedepsei a intervenit o lege penală mai favorabilă, sancțiunea aplicată, dacă este mai mare decât maximul special prevăzut de legea nouă, se reduce la acest maxim, pedeapsa detențiunii pe viață se înlocuiește cu maximul închisorii prevăzut de legea nouă pentru aceeași infracțiune, dacă închisoarea este singura pedeapsă prevăzută pentru acea faptă, iar închisoarea se înlocuiește cu amenda, care nu poate depăși maximul prevăzut de legea nouă pentru aceeași infracțiune, când amenda este singura pedeapsă prevăzută de lege pentru acea faptă.

Art. 6 din Codul penal fiind o expresie a principiului legalității impune obligația ca orice sancțiune să își găsească temei în lege, însă nu numai în momentul pronunțării, ci și pe întreaga durată a executării pedepsei. Dacă legea nouă modifică cuantumul pedepselor în favoarea inculpatului, rezultă un plus de pedeapsă pe care condamnatul ar continua să îl execute deși nu mai este

MINISTERUL PUBLIC
PARCHETUL DE PE LÂNGĂ ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
CABINET PROCUROR GENERAL

prevăzut de legea în vigoare, situație care nu apare justă. Ceea ce este valabil pentru întreaga pedeapsă – regula *nulla poena sine lege* – trebuie să fie valabil și pentru o parte din aceasta¹. Într-o astfel de ipoteză, trebuie înlăturată diferența de pedeapsă care nu se mai regăsește în legea nouă.

Din analiza dispozițiilor art. 6 din Codul penal, rezultă că ipotezele de aplicare a legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei sunt mai puțin numeroase decât cele circumscrise art. 5 din același cod și, în consecință, și criteriile de identificare ale incidenței art. 6 sunt, de asemenea, mai reduse.

Astfel, singura situație în care autoritatea de lucru judecat a unei pedepse definitiv aplicate mai poate fi înfrântă este numai aceea în care tratamentul sancționator aplicat excede limitei maxime prevăzute de legea nouă.

Prin urmare, unicul criteriu pe care legiuitorul îl pune la dispoziția judecătorului chemat să aprecieze, în faza de executare, dacă se impune înfrângerea autorității de lucru judecat a unei hotărâri cu privire la felul și cuantumul pedepsei, este acela al *celeia mai grele situații la care s-ar putea ajunge, în abstract, potrivit legii noi*.

În același sens este și doctrina care a arătat că rațiunea dispozițiilor din art. 6 din NCP nu este aceea de a-l aduce pe condamnat în aceeași situație în care s-ar fi aflat dacă succesiunea de legi ar fi intervenit în cursul procesului, ci doar de a garanta respectarea principiului legalității, înlăturând partea din pedeapsă care depășește maximul aplicabil sub legea nouă².

În mod generic, acest criteriu este exprimat legal prin utilizarea, în art. 6 alin. 1 din Codul penal, a sintagmei *maximul special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită*.

În identificarea ariei de cuprindere a acestei sintagme, doctrina³ s-a exprimat în mod constant și unanim, în sensul reducerii criteriilor la limitele

¹ G. Antoniu în *Codul penal comentat și adnotat, Partea generală*, Teodor Vasiliu ș.a., Editura Științifică, București, 1972, p. 75, 76

² F. Streteanu, Aspecte privind aplicarea în timp a legii penale în condițiile intrării în vigoare a Noului Cod penal, în *Caiete de Drept Penal* nr. 3/2013, p.38

³ S. Kahane în *Explicații teoretice ale Codului penal*, Editura Academiei R.S.R., București, 1969, vol. I, p. 94

G. Antoniu, *op. cit.*, p. 75, 76 – „[...] în cazul hotărârilor definitive se aplică legea mai favorabilă ținându-se seama exclusiv de cuantumul sancțiunii (și nici de acesta complet, așa cum se va vedea mai departe.) [...] Desigur că la stabilirea limitelor legale de pedeapsă ale legii vechi, pentru a fi comparate cu cele din legea nouă, instanța va avea în vedere și **acele dispoziții care influențează limitele legale ale pedepsei** (potrivit legii vechi, ca și potrivit legii noi), deoarece determinarea legii mai favorabile se face în raport de situația concretă a infractorului. Astfel, în cazul unui infractor care a comis o

prevăzute în legile succesive și la **cauzele legale de modificare a acestor limite**. Pe aceeași poziție s-a situat și jurisprudența relevantă în această materie⁴.

2. Aplicarea art. 6 din Codul penal în cazul infracțiunii continuate.

Infracțiunea continuată este o stare de agravare a pedepsei, respectiv o cauză modificatoare de pedeapsă, reglementată în partea generală a Codului penal (art. 41 alin. 2 și art. 42 din Codul penal anterior, respectiv art.35 alin. 1 și art. 36 alin. 1 din Codul penal actual).

În consecință, în virtutea caracterului său de cauză legală de modificare a pedepsei, infracțiunea continuată va fi avută în vedere la identificarea legii penale mai favorabile după judecarea definitivă a cauzei.

Astfel, în aplicarea dispozițiilor art. 6 alin. 1 din Codul penal, în ipoteza unei infracțiuni continuate, sintagma *maximul special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită* semnifică acest maxim la care se adaugă sporul prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită în mod continuat, întrucât până la această limită se poate ajunge, în mod abstract, în aplicarea pedepsei pentru această formă de unitate legală.

Potrivit doctrinei, verificarea incidenței art. 6 din Codul penal în ipoteza infracțiunii continuate se va face într-o singură etapă, ***prin compararea pedepsei definitiv aplicate cu maximul special prevăzut de legea nouă pentru***

tentativă de omor, pentru a stabili dacă maximul special prevăzut de legea nouă este mai redus decât cel arătat în legea anterioară, instanța va compara dispozițiile legale care sancționează tentativa la infracțiunea de omor în ambele legi.

C. Bulai, *Manual de drept penal. Partea generală*, Editura All, p. 140

F. Streteanu, *Tratat de drept penal. Partea generală*, vol. I, Editura C.H. Beck, București, 2008, p. 290

C. Barbu, *Aplicarea legii penale în timp și spațiu*, Editura Științifică, București, 1972, p. 242-243 – „S-a stabilit în mod just, că aplicarea art. 14 alin. 1 se va face avându-se în vedere maximul sancțiunii în încadrarea juridică care a fost reținută, precum și toate dispozițiile corespunzătoare din noua lege. Dacă inculpatul a fost condamnat, de exemplu, pentru tentativă sau complicitate, se va compara pedeapsa aplicată cu pedeapsa din textele corespunzătoare din noul cod pentru aceleași activități infracționale, iar nu cu pedeapsa din textul care prevede infracțiunea de bază. În cazul în care s-au reținut **cauze de modificare a pedepsei** (circumstanțe atenuante, starea de provocare, concursul de infracțiuni, recidiva etc.) ne vom raporta similar la cele din legea nouă.”

⁴ Tribunalul județean Galați, sentința penală nr. 13/1969, Revista Română de Drept nr. 3/1969, p. 172 – „În vederea aplicării art. 14 din noul cod penal – privind reducerea pedepselor definitive – stabilirea legii penale mai favorabile se face avându-se în vedere, în cele două legi succesive, maximul sancțiunii pentru fapta săvârșită în încadrarea juridică în care a fost reținută (în condiții de tentativă, complicitate, scuze legale etc.), iar nu maximul sancțiunii pentru infracțiunea de bază. Tribunalul Suprem, decizia penală nr. 5351 din 24 septembrie 1970, Culegere de decizii ale Tribunalului Suprem pe anul 1970, Editura Științifică, București, 1971, p. 280-282.

*infracțiunea respectivă plus sporul prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea continuată.*⁵

Rezultă că pedeapsa ar putea fi redusă, în această ipoteză, până la limita sumei dintre maximul prevăzut de legea nouă și maximul sporului aplicabil pentru infracțiunea continuată.

Pentru aceste motive,

În temeiul art. 475 – 477 din Codul de procedură penală,

Vă solicităm

Pronunțarea unei decizii prin care chestiunea de drept supusă dezlegării să primească următoarea rezolvare :

În aplicarea legii penale mai favorabile, potrivit art. 6 din Codul penal, în ipoteza infracțiunilor continuate, prin sintagma *maximul special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită* se înțelege maximul special prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea săvârșită plus sporul prevăzut de legea nouă pentru infracțiunea continuată.

**PROCUROR GENERAL,
TIBERIU - MIHAIL NIȚU**

⁵ F.Streteanu, *op. cit.*, p. 41